raşid halifeler hakkında

şeyhulİslam ibn teymiyye

tevhid yayınları

بسم الله الرحمن الرحيم

RAŞİD HALİFELER HAKKINDA

Şeyhulİslam İbn Teymiyye

www.kitabvesunnet.blogspot.com

TEVHİD YAYINLARI
1435

RAŞİD HALİFELER HAKKINDA

Şeyhulİslam İbn Teymiyye

kaynak

İbn Teymiyye Külliyatı 4. Cilt

"Anahatlarıyla Selef İtikadı"

بسم الله الرحمن الرحيم

Muhakkak ki hamd Allah'adır. O'na hamdederiz ve O'na istiane ederiz ve O'ndan mağfiret dileriz. Ve nefislerimizin şerlerinden ve kötü amellerimizden Allah'a sığınırız. Allah kime hidayet ederse onu saptıracak yoktur ve kimi de saptırırsa ona hidayet edecek yoktur. Ve Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet ederim. O, tektir ve ortağı yoktur. Ve Muhammed'in O'nun kulu ve resûlu olduğuna şehadet ederim.

"Ey iman edenler! Allah'tan, sakınılması gerektiği şekilde sakının ve ancak müslümanlar olarak ölünüz."[1]

"Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan eşini yaratıp ikisinden bir çok erkekler ve kadınlar türeten Rabbinizden sakının; kendi adına birbirinizden istekte bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık (bağlarını kırmak)**tan sakının. Şüphesiz ki Allah, sizin üzerinizde gözetleyicidir."**[2]

[1] Âl-i İmran Suresi, 102. ayet

[2] Nisa Suresi, 1. ayet

"Ey iman edenler! Allah'tan sakının ve doğru söz söyleyin, ki amellerinizi ıslâh etsin ve günahlarınızı bağışlasın. Her kim Allah'a ve Resûlu'ne itaat ederse, o fevz'ul-azîm (en büyük mükâfat) **ile kurtuluşa ermiş olur."**[3,4]

Emmâ ba'du: Muhakkak ki sözün en doğrusu Allah'ın kitabıdır ve yolların en güzeli de Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yoludur ve işlerin en şerlisi sonradan çıkarılanlardır ve her sonradan çıkarılan bid'attır ve her bid'at dalâlettir ve her dalâlet de ateştedir.

Ve ba'du: Şeyhulİslam İbn Teymiyye (rahimehUllah)'a şöyle sual edilmiştir:

Ebû Muhammed AbdUllah bin Ebi Zeyd'in Akîde'sinin sonunda:

"Nesillerin en hayırlısı, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i görüp ona inananlardır. Sonra onların ardından gelenler, sonra da bunların ardından gelenlerdir. Sahabenin en faziletlileri ise, Hulefâ-i Raşidîn, yâni Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali'dir" şeklindeki görüşüne ne dersiniz?

[3] Ahzab Suresi, 70.-71. ayet

[4] Sözümüze Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'den sahih olarak rivayet edilen hacet hutbesi ile başladık. Ebu Davud (2118), Tirmizi (1105) ve İbni Mace (1892)'de tahric edilmiştir. Senedi sahihtir.

Ebû Bekir'in Ömer'den, Ömer'in Osman'dan ve Osman'ın Ali'den üstün olduğuna delil nedir?

Eğer bu durum delille isbâtlanırsa, bunlardan birini kendisinden daha faziletli olana üstün tutana bir ceza gerekir mi, gerekmez mi?

Bu şeyleri ayrıntılı bir şekilde açıklayın. İnşeAllah Allah ecrinizi verir.

Cevap:

Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.

Fazilette önce Ebû Bekir'in, sonra Ömer'in, sonra Osman'ın, sonra da Ali'nin (radıyaAllahu anhum) geldiği görüşü sahabe, tabiîn ve etbâuttâbiînden ilim ve dinle şöhret bulmuş müslüman müctehidler arasında ittifak edilen bir görüştür.

Mâlik'in ve Medine ehlinin, Leys bin Sa'd'ın ve Mısır ehlinin, el-Evzaî'nin ve Şam ehlinin, Süfyân es-Sevrî'nin, Ebû Hanîfe, Hammâd bin Zeyd, Hammâd bin Seleme ve benzeri Irak ehlinin görüşü budur.

Şafiî, Ahmed bin Hanbel, İshak, Ebû Ubeyd ve benzeri ümmet içerisinde sıdk ehli olmakla bilinen imamlar da bu görüştedir.

Hattâ İmam Mâlik, Medine ehlinin bu konuda icmâ ettiklerini naklederek, güvendiklerimden, Ebû Bekir ile Ömer'i diğerlerine takdim etme hususunda şüphesi olan birine rastlamadım demektedir.

Hattâ Emîru'l-Mü'minîn Ali bin Ebî Tâlib'in de bu görüşte olduğu "müstefîz" haberlerle nakledilmektedir.

Sahîh-i Buhârî de Muhammed İbnu'l-Hanefiyye'nin babası Ali b. Ebî Tâlib'e:

"Babacığım, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'den sonra ümmetin en faziletlisi kimdir?" dediği, babasının:

"Ey oğul, bunu bilmiyor musun?" dediği. "Bilmiyorum" deyince de:

"Ebû Bekir'dir" dediği. "Sonra kimdir?" sorusuna da:

"Ömer'dir" karşılığını verdiği nakledilmektedir.

Bu durum 80 veche yakın târikle rivayet edilmiştir.

Hattâ Ali'nin Kufe mescidinin minberinden şöyle dediği nakledilmiştir:

"Beni Ebû Bekir ve Ömer'e üstün tutan biriyle karşılaşacak olsam, onu müfterinin cezası olan 80 değnekle cezalandırırım."

O halde böyle bir iddiada bulunan kişi Ali'nin bu sözünün gereği olarak 80 değnekle cezalandırılır.

Süfyân es-Sevrî:

"Ali'yi, Ebû Bekir'den üstün tutan, Muhacirlerin değerini düşürür. Bu görüşte ısrar etmeye devam ettiği halde Allah'a bir amelinin yükseleceğini de sanmıyorum." demektedir.

Tirmizî ve başka hadîs kitablarında bu bütünlük mes'elesi Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'den rivayet edilerek şöyle buyurduğu belirtilmektedir:

"Ey Ali, bu ikisi (Ebû Bekir ve Ömer)**, nebiler ile resuller hariç evvelkilerle sonrakiler dahil Cennet ehlinin kühûlun** (saçları ağarmaya başlayanlar) **seyyidleridirler** (efendileri)**."**[5]

Buhârî, Müslim ve başka hadîs kitablarında Ebû Saîd, İbnu Abbâs, Cündüb bin Abdİllah, İbnu'z-Zübeyr ve başkalarından yapılan ve birkaç vecihten rivayet edilen

[5] Tirmizî, Menâkıb, 16 (3664.); İbn Mâce, Mukaddime, 11. Şeyh el-Elbani Sahihu Suneni Tirmizi'de hadis için: "Sahihtir" demiştir.

hadîste Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in şöyle dediği nakledilmektedir:

"Yeryüzündekilerden bir dost edinseydim Ebû Bekir'i dost edinirdim. Ne var ki arkadaşınız - kendisini kastediyor- **Allah'ın dostudur."**[6]

Sahîh rivayette Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in minberden şöyle dediği nakledilmiştir:

"Arkadaşlığı ve malı konusunda insanlardan bana en cömerdi Ebû Bekir'dir. Yeryüzündekilerden dost edinseydim, Ebû Bekir'i dost edinirdim. Ne var ki arkadaşınız -kendisini kastediyor- **Allah'ı dost edindi. Bilesiniz, Ebû Bekir'in kapısı hariç mescide açılan bütün kapılar kapatılsın."**[7]

Bu hadîs, şayet dünyadaki yaratılmışlardan dost edinme mümkün olsaydı, bunu hakedenin Ebû Bekir olduğuna açık bir delildir. Bu duruma göre Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in indinde ümmetinin en faziletlisi ve en çok sevdiği Ebû Bekir'dir.

Yine sahîh bir rivayette Amr bin Âs'ın Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e:

---

[6] Buhârî, Salât, 80; Müslim, Fadâilu's-Sahâbe, 2-7; Tirmizî, Menâkıb, 14

[7] Buhârî, Salât, 80; İbn Hanbel, 1/27

İnsanlardan en sevdiğin kimdir? sorusuna Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in:

"**Âişe**('dir)" dediği, erkeklerden kimdir? sorusuna da:

"**Babası**", karşılığını verdiği nakledilmektedir.

Yine sahîh rivayette Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in Âişe'ye:

"Bana babanı ve kardeşini çağır ki Ebû Bekir için bir belge yazayım, benden sonra insanlar onun hakkında ihtilâfa düşmesinler."[8] dediği, sonra da:

"Allah da, mü'minler de Ebû Bekir'den başkasını kabul etmezler." buyurduğu nakledilmektedir.

Yine sahîh rivayette bir kadının Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e geldiği ve:

"Ey Allah'ın Resûlu, tekrar geldiğimde ya seni bulamazsam?" -sanki ölmüş olabileceğini kastediyordu- demiş, bunun üzerine Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem):

"Ebû Bekir'e gidersin." buyurmuştur.

[8] Müslim, Fadâilu's-Sahâbe, 11

Sünenlerde:

"Benden sonra Ebû Bekir ve Ömer'e uyun."[9] buyurduğu nakledilmektedir.

Yine sahîh rivayette yolculuk esnasında şöyle buyurduğu nakledilmiştir:

"Eğer topluluk Ebû Bekir ve Ömer'e itaat ederlerse doğru yolu bulurlar."[10]

Yine Sünenlerde de şöyle dediği rivayet edilmektedir:

"Sanki kendimi bir kefeye, ümmeti de bir kefeye konmuş gibi gördüm; ben ağır bastım. Sonra Ebû Bekir bir kefeye, ümmet bir kefeye kondu ve Ebû Bekir ağır bastı. Sonra da Ömer bir kefeye, ümmet bir kefeye kondu ve Ömer ağır bastı."[11]

Sahîh rivayette yine şöyle nakledilmiştir:

---

[9] Tirmizî, Menâkıb, 16, 37; İbn Mâce, Mukaddime, 11; Ahmed bin Hanbel, V/382, 385. İbn Mace'de şöyle gelmiştir: "Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **'Şüphesiz ben aranızda ne kadar kalacağımı idrak edemem. Bunun için benden sonra şunlara uyun.'** Ve Ebû Bekir ve Ömer'e işaret etti." Şeyh el-Elbani hadis için: "Sahihtir" (el-Mişkat, 6052 ve es-Sahiha, 1233) demiştir.

[10] Ahmed bin Hanbel, V/298

[11] Buhârî, Tefsir Sûre, 7/3

Ebû Bekir'le Ömer arasında bir şeyler geçmişti. Ebû Bekir, Ömer'den kendisi için mağfiret dilemesini istemiş ancak Ömer buna icabet etmemişti. Bunun üzerine Ebû Bekir, Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e giderek bu durumu haber verdi.

Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem):

"Otur yâ Ebâ Bekir, Allah seni bağışlayacaktır." buyurdu.

Bu arada Ömer yaptığına pişman olmuş, Ebû Bekir'in evine gitmiş, bulamayınca da Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e gitmiştir.

Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem) gayet kızmış ve şöyle buyurmuştur:

"Ey insanlar, size geldim ve: Ben Allah'ın elçisiyim dedim. Siz; 'Yalan söylüyorsun' dediniz ama Ebû Bekir: 'Doğru söylüyorsun' dedi. Hâlâ arkadaşımı rahat bırakmayacak mısınız? Hâlâ arkadaşımı rahat bırakmayacak mısınız?"

Bu olaydan sonra Ebû Bekir rahatsız edilmedi.

Yine Sahih ve Sünen kitablarında rivayet edilir ki:

Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem) hastalandığında:

"Ebû Bekir'e söyleyin, cemaata namaz kıldırsın." demiş ve bunu iki veya üç defa tekrar etmiştir.[12]

Hattâ:

"Sizler Yûsuf'un etrafındaki kadınlar gibisiniz, söyleyin Ebû Bekir'e, cemaate namaz kıldırsın." demiştir.

Ömer, Osman, Ali ve başkaları mevcut oldukları halde imamlık konusunda Ebû Bekir için Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in bu tahsis, tekrar ve te'kidi, kendi yanında Ebû Bekir'in, ümmetin diğer fertlerinden mukaddem olduğunu açıkça beyân etmektedir.

Yine sahih rivayette, Ömer'in cenazesi üzerinde namaz kılınmak üzere cemâatin önüne bırakılınca Ali bin Ebî Tâlib'in safları yararak öne geçtiği ve şöyle dediği nakledilmiştir:

"Allah'ın seni önceki iki arkadaşınla beraber kılmasını dilerim. Çünkü Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in:

'Ben, Ebû Bekir ve Ömer (falan yerden) **çıktık...,**

[12] Buhârî, Ezan, 39, İ'tisâm, 5: Müslim, Salât, 94; Ebû Dâvud, Salât, 169

Ben, Ebû Bekir ve Ömer (falan yere) **girdik...,**

Ben, Ebû Bekir ve Ömer (şu yere) **gittik"** dediğini pek çok kere duydum."

Bu, Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in bir yere giderken, bir yerden ayrılırken ve yolculuğunda beraberliklerini ifâde etmektedir.

Bu nedenledir ki Hârûn Reşid, İmam Mâlik'e:

"Ey AbdUllah'ın babası, Ebû Bekir'le Ömer'in Peygamber'in yanındaki mertebeleri nedir?" dediğinde, İmam Mâlik:

"Ey mü'minlerin emîri, vefatından sonra mertebeleri ne idiyse hayatında da oydu" karşılığını vermiştir.

O zaman da Hârûn Reşid:

"Yeterli cevabı aldım yâ Mâlik" demiştir.

Bu haberler, Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yanında onların mevkiini, işlerinde onunla beraberliklerini ve onlarla içli-dışlı oluşlarını gösterir.

Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in hayatını, söz ve fiilleriyle ashabına karşı tavırlarını bilen herkes bu hususları da zorunlu olarak bilir.

Bu nedenle, Allah Resûlu'nun siretinden, sünnet ve ahlâkından haberdar olan hiç kimse buna karşı çıkmaz. Karşı çıkan, ya da tereddüt eden, bâzı konularda bilgi sahibi olsa da Nebî (sallAllahu aleyhi ve sellem) hakkında yeterli bir bilgiye sahip değildir. En azından birçok yalan rivayete muhatap olmuştur ve bunların hakikatini bilmemektedir. Ancak bu gibi sebeblerden tereddüte düşmüş veya Ebû Bekir'den başkasını ona tercih etmiştir. Oysa havastan ilim ehli bu rivayetlerin uydurma olduğunu bilmektedir.

Bu husus, başkaları şüphelense ya da reddetse bile Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in sünnetini bilenlerce zorunlu olarak bilinen diğer durumlar gibidir.

Nitekim buna benzer birçok husus vardır.

Meselâ; Allah Resûlu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in şefaati, havuzu ile büyük günah işleyenlerin cezalarını çektikten sonra Cehennem'den çıkacakları, Allah'ın sıfatları, kader, ulûvv, rü'yet ve muhaddislerce ittifak edilen diğer itikadî konulara dâir hadîsler, hadîs bilginlerince mütevâtir oldukları halde başkalarınca bilinmemektedir.

Yine Şuf'a, dâvâlının yemin ettirilmesi, evli zanînin recmedilmesi, hırsızlıkta nisaba itibar edilmesi ve benzeri bâzı bid'at ehlince karşı çıkılan birçok hükme dâir hadîsler mütehassıslarınca mütevâtir kabul edildikleri halde başkaları bunlar karşısında tereddüte düşmekte ya da onları reddetmektedirler.

Bu nedenle İslâm müctehidleri, bir şâhid ve yemine dayanarak hüküm verilip verilmeyeceği, kasame, kur'a ve benzeri tevatür derecesine ulaşmayan haberlerle haklarında hüküm verilen içtihadı mes'elelerde muhalefet edeni bid'atçı nitelemedikleri halde yukarıda saydığımız temel mes'elelerde muhalefet edeni bid'atçı diye nitelemede ittifak etmişlerdir.[13]

[13] İbn Teymiyye Külliyatı 4. Cilt, "Anahatlarıyla Selef İtikadı"